

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія творчості»

професійний вибірковий освітній компонент
за освітньо-професійними програмами
«Екстремальна та кризова психологія», «Робота з персоналом»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 053 «Психологія»

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Психологія творчості»

Рекомендовано кафедрою соціальних і
гуманітарних дисциплін на 2022-2023
навчальний рік.

Протокол від «22» червня 2021 року
№ 13

2021 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Знання, отримувані при вивченні навчальної дисципліни «Психологія творчості», передбачають осмислення фундаментальної людської здатності – створювати. В цей спосіб вони підіймають основи психічних явищ і процесів і відтак важливі для здобувачів освіти в царині психології. Навчальний курс допомагає розвитку креативності, збагачує арсенал процедурних знань щодо психодіагностики, які опановують здобувачі освіти в навчальному процесі. Дисципліна «Психологія творчості» прямо стосується психології особистості, вікової, диференціальної психології. Вивчення специфіки творчого процесу у цих контекстах допомагає розуміти й направляти власні креативні прояви та ефективно будувати комунікацію даного напрямку в різних типах аудиторії.

Логіка навчального курсу побудована на освоєнні спершу теоретичного досвіду психології творчості, а по тому – аналітики й діагностики, основних підходів і методик виявлення та розвитку креативності.

Відмінною особливістю даного курсу є його проблемна спрямованість у сполученні з активацією й збагаченням *Soft Skills* – атрибуту унікальності і спроможності здобувача, аж до конкурентних ситуацій працевлаштування.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Рябініна Олена Володимирівна, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-психологічного факультету, доктор філософських наук, професор.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 416. Робочий номер телефону – (057) 707-34-78.
E-mail	evryabinina@gmail.com
Наукові інтереси	1) природа творчості, обдарованості; 2) феноменологічний аналіз артефактів творчості; 3) цифрові арт-практики, віртуальний континуум
Професійні здібності	1) компетентності, забезпечені науковим ступенем доктора філософських наук (естетика) на основі створення авторської феноменологічної концепції музикального часу; 2) професійна вища музична освіта з необхідним досвідом композиції і фортепіанного виконавства; 3) значний досвід викладання психології творчості (магістерський курс), керівництва студентськими науковими роботами з імплементацією психології творчості
Наукова діяльність за освітнім компонентом	1. Рябініна О.В. Психологія творчості: Теоретичні виміри. Актуальні тенденції: Навч. посібник для здобувачів вищої освіти – Х.: НУЦЗ України, 2019.

	- 169 с. 2.Рябініна О.В., Коваленко І.І. Простір <i>HOMO VIRTUALIS</i> і пост-цифрова естетика музики. – К.: Вісник Національної Академії керівних кадрів культури і мистецтва. – 2018. – Вип. 4. – С. 214 – 221 3.Ryabinina, Olena; Trynyak, Maya; Kovalenko, Inna; Kalnytskyi, Eduard y Kharlamov, Mykhailo. Postdigital practice and spatial specificity of music. Revista Inclusiones Vol: 8 num 1 (2021): 229-240 4.Ryabinina, Olena; Kovalenko, Inna y Nesterenko, Ksenia. Metamorphoses of historicity in modern culture. Revista Notas Historicas y Geograficas, numero 26, Enero-Junio 2021. pp. 189-207.
--	--

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться відповідно до затвердженого розкладу. В електронному вигляді розклад викладено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 416. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні: корпусу знань про творчу діяльність й основи діагностики креативності; умінь провадити креативні засоби в роботі з психокорекції; уявлень про терапевтичні можливості творчої діяльності.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	вибіркова професійна
Рік підготовки	4 курс
Семестр	7
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	10
- практичні заняття (годин)	
- семінарські заняття (годин)	2

- лабораторні заняття (годин)	-
- курсова робота (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	78
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль	диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни

Для успішного навчання необхідне опанування дисциплін: філософія і засади логіки, загальна психологія, вікова психологія, педагогіка та педагогічна психологія.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійних програм «Екстремальна та кризова психологія», «Робота з персоналом» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Дисциплінарні результати навчання	ДРН
Розкривати положення щодо специфіки творчого процесу, креативності, обдарованості	ДРН 1
Формулювати власну позицію щодо специфіки та явищ творчої діяльності	ДРН 2
Застосовувати тестові методики (наприклад, Е.Торанса), вправи з розв'язання задач для діагностики креативності	ДРН 3
Практикувати прості форми вербальної та художньо-прикладної творчості, імпровізації	ДРН 4

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Очікувані спеціальні компетентності	СК
здатність до аналізу положень психології творчості	СК 1
спроможність щодо діагностики креативності за тестовими методиками	СК 2
здатність до професійно орієнтованої творчої діяльності	СК 3

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. Сутнісні характеристики творчості

Тема 1.1. Творчість як фундаментальна науково-теоретична проблема

Тема 1.2. Специфіка творчості у дискурсі психології

Тема 1.3. Творчість та раціональність

Тема 1.4. Творчість та несвідоме в класичному психоаналізі

Тема 1.5. Аналітична психологія К.Юнга як герменевтика творчості

МОДУЛЬ 2. *Творчість і прaxis*

Тема 2.1. Семантика та прагматика унікуму

Тема 2.2. Творчість як діяльність: постулати матеріалізму

Тема 2.3. Аналітика і діагностика креативності

Тема 2.4. Психолого-педагогічний зміст феномена творчості

Тема 2.5. Творчість і терапевтичні практики

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма навчання					
	Кількість годин					
	ус ьо - го	у тому числі				
		лек ції	практичні (семінар- ські) заняття	лаборатор ні (інші види занять)	само- стійна робота	модуль на контрол ьна робота
7- й семестр						
Модуль 1 Сутнісні характеристики творчості						
Тема 1.1. Творчість як фундаментальна науково-теоретична проблема	9	2	0	0	7	0
Тема 1.2. Специфіка творчості у дискурсі психології	9	2	0	0	7	0
Тема 1.3. Творчість і раціональність	7	0	0	0	7	0
Тема 1.4. Творчість та несвідоме в класичному психоаналізі	5	2	0	0	3	0
Тема 1.5. Аналітична психологія К.Юнга як герменевтика творчості	15	0	0	0	7	8
Разом за модулем 1	45	6	0	0	31	8
Модуль 2. Творчість і прaxis						
Тема 2.1. Семантика та прагматика унікуму	7	0	0	0	7	0
Тема 2.2.Творчість як діяльність: постулати матеріалізму	7	0	0	0	7	0

Тема 2.3. Аналітика і діагностика креативності	7	2	0	0	5	0
Тема 2.4. Психолого-педагогічний зміст феномена творчості	9	2	0	0	7	0
Тема 2.5. Творчість і терапевтичні практики	15	0	2	0	5	8
Разом за модулем 2	45	4	0	0	31	8
Разом	90	10	2	0	62	16¹

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
10	2.5. Творчість і терапевтичні практики	2
	Разом	2

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є диференційований залік, модульні контрольні роботи, есе та індивідуальні творчі завдання. Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінки за рейтинговою шкалою - ЄКТС та за 4-бальною шкалою.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	
50–54	E	задовільно
35–49	FX	незадовільно

Критерії оцінювання

¹ Модульні контрольні роботи номінально виділені в окрему графу таблиці, але в заочній формі навчання вони є частиною самостійної роботи, яка сумарно складає 78 годин у відповідності до навчального плану

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі письмових, творчих завдань, контрольної роботи тощо.

Підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модулі 1, 2	лекції	5	1	5
	практичні заняття*			
Індивідуальна самостійна робота				25
Разом за поточний контроль				30
II. Контрольна робота*				35+35=70
III. Підсумковий контроль (диференційований залік) *				Сумарно за балами поточного контролю
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

* – види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів:

9-10 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь правильна й аргументована, термінологічно й стилістично коректна;

7-8 балів – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, термінологією здобувач володіє подекуди формально, в роботі є стилістичні погрішності;

5-6 балів – завдання виконане частково, здобувач поняттями оперує лише на репродуктивному рівні знань, синтетичні судження відсутні;

3-4 бали – завдання виконане частково, відсутня власна аргументація та особистісна позиція;

1-2 бали – вкрай недостатній ступінь і якість викладу й аргументації;

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логічна ясність і чіткість розуміння, вміння загально-навчального рівня (виділяти головне, робити висновки, узагальнювати, та ін.), самостійність виконання, креативна спроможність у частині індивідуально-творчих завдань.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

5 балів – індивідуальна самостійна робота здобувачем виконана якісно, з умотивованим вибором матеріалу та вираженою креативною складовою;

4 бали – робота виконана в повному обсязі, але вибір матеріалу не був зроблений за внутрішніми мотивами, креативна складова виражена слабо;

3 бали – робота виконана формально, аналітичний чи технічно-ігровий матеріал компільований, запозичений із спеціальної літератури, Інтернет;

2 бали – робота виконана частково, аналітична й креативна складові не проявляються, текстівки запозичені з ненаукових джерел інформації;

1 бал – робота ніяк не задовольняє вимогам індивідуального творчого завдання;

0 балів – творче завдання, передбачене для індивідуальної самостійної роботи, здобувачем не виконане.

Зважаючи на особливості індивідуально-творчої роботи, обумовлені змістом навчальної дисципліни, й **істотне значення компетентностей, набутих у результаті її вивчення, для психолого-педагогічної, психодіагностичної, консультативної** роботи майбутнього фахівця, та попри складність ціннісно-сміслової об'єктивації творчого досвіду, ступінь творчої активності здобувача освіти та прояви креативності оцінюються за наступними критеріями.

Викладачем оцінюється самостійність мислення, відсоток унікальності та запозичення текстів (плагіат), уміння формулювати й аргументувати ідеї та їх оригінальність. Так, есе повинно мати не нижче ніж 75% оригінальності тексту, складена казка або виконаний малюнок – без прямих запозичень або явних аналогій із відомими сюжетами й композиціями. Складання мелодії є більш високо оцінюваним, ніж її підбір для використання в ігровій техніці. Аналіз кінофільмів приймається лише в разі оригінальності (без плагіату з Інтернет-ресурсів або літератури). Індивідуальна самостійна робота є однією з форм демонстрації набутих умінь і реалізації творчих можливостей здобувача. Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одне завдання з переліку або індивідуальну тему за її погодження з викладачем та самостійно виконати це завдання. Есе, реферат, творчий можливо подати на відео/аудіо ресурсі або графічно, а аналіз явища культури – текстуально (з унікальністю 75%).

Викладач оцінює рівною мірою загально-навчальні уміння і креативний потенціал виконання. Художньо-прикладні продукти викладач оцінює на свій розсуд (або комісійно, у випадках, прописаних Положенням про організацію освітнього процесу й іншими нормативними актами). Викладач у правовому аспекті є вповноваженим експертом, чий рівень кваліфікації підтверджується науковим ступенем (доктор наук), вченим званням (професор) та наведеними публікаціями за змістом дисципліни. Все вказане складає гарантії об'єктивної оцінки артефактів, поданих здобувачами у виконаних творчих завданнях.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. *Есе на теми:*

Творчість та індивідуалізація;
 Види і форми творчості;
 Проблема авторства;
 Цифрові арт-практики як явища творчості;
 Критерії творчості в добу штучного інтелекту;
 Масова культура та попит;
 Мода та творчість;
 Дитяча творчість і її психологічна специфіка.

2. *Практичні завдання:*

Ілюструвати та розповісти казку;
 Зробити тематичний малюнок із подальшою інтерпретацією в групі;
 Інтерпретувати проблемну ситуацію за допомогою метафоричних карт;
 Здійснити художньо-педагогічний аналіз художнього твору;
 Дати психологічний портрет персонажа (автора) віршів, поеми;
 Розробити рольову гру на прояви креативності («Художник і критик» - на матеріалі творів живопису в репродукції; «Кастинг», «Знайомство», «Запрошення на обід» (кіносеанс, виставу, концерт), «Аполлон і Діоніс»);
 Скласти (дібрати) мелодію, фрагмент, провести психо-естетичний аналіз.

3. *Освоєння методик діагностики креативності:*

Тестувати групу за Е.П.Торансом, інтерпретувати тест;
 Тестувати групу за Дж.Гілфордом, інтерпретувати тест.

4. *Аналіз кінофільмів:*

«Ігри розуму»,
 «Вік Адалін»,
 «Амадей»,
 «Слава». (можливі варіанти за вибором здобувачів освіти)

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт:

35-30 балів – вірно дані відповіді на чотири питання з дотриманням всіх вимог до виконання;
 29-24 балів – в цілому розкриті чотири питання, але недостатньо обґрунтуванні відповіді, допущені незначні помилки;
 19-15 балів – дані відповіді на три питання;
 14-10 балів – дані відповіді на два питання;
 9-5 балів – дано відповідь на одне питання;

4-0 балів – відповідь відсутня або робота містить грубі помилки.

Контрольна робота є складовою контролю досягнення дисциплінарних результатів навчання здобувачами вищої освіти. Вона виконується в періоди самостійного опрацювання навчального матеріалу дисципліни здобувачами у письмовій формі. Виконання контрольної роботи в міжсесійний період та її подання для перевірки та рецензування викладачу є обов'язковою вимогою для отримання здобувачем вищої освіти допуску до складання підсумкового контролю. Коли контрольна робота прорецензована й зарахована, здобувач вважається допущеним до диференційованого заліку дисципліни. Ця вимога є особливо значима внаслідок інтегральної якості оцінювання успішності, що згідне дидактичному рівню диференційованого заліку. У день його складання викладач уже не приймає на перевірку контрольні роботи.

Загальні вимоги до оформлення контрольної роботи визначаються такі: написання тільки українською мовою, чіткість структури, послідовна логіка й аргументовані відповіді. Вимагається володіння категоріальним апаратом та теоретико-методологічними підвалинами навчальної дисципліни, важливими для розуміння змісту роботи викладачем та її об'єктивної оцінки.

Контрольна робота оформляється на аркушах формату А4 без рамок, додержуючись таких розмірів полів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Текст і рисунки набираються на комп'ютері. При підготовці рукопису засобами текстового редактора Word рекомендується витримувати параметри: шрифт Times New Roman, кегль 14; міжрядковий інтервал – 1; відступ – 1,25 см; вирівнювання – за шириною. Нумерація сторінок має бути наскрізною і подаватися арабськими цифрами зверху справа сторінки. Першою сторінкою є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації, але номер сторінки на ньому не ставлять.

Список використаної літератури й ресурсів починають з нової сторінки у алфавітному порядку.

Контрольна робота виконується за варіантами. Кожен варіант містить три питання. Розкриття цих питань повинно ґрунтуватися на теоретичному матеріалі лекцій, ідеях і положеннях опрацьованої літератури з дисципліни (згідно зі змістом питання) й досвіді виконання творчих завдань; передбачає наведення прикладів з літератури й власного досвіду реалізації креативності. Досвід художньо-педагогічного аналізу або композиційної роботи з текстами культури в окреме питання не виноситься.

Перелік теоретичних питань для виконання контрольної роботи:

1. Схарактеризувати культурно-історичне значення категорії творчості
2. Розкрити поняття новизни як критеріальної характеристики творчості
3. Дати аналіз напрямків дослідження творчості у психології
4. Схарактеризувати особливості мотивації творчості
5. Інтерпретувати феномен спонтанного досвіду

6. Розкрити концепт гармонізації через творчості
7. Довести інтегрально-особистісний характер творчості
8. Розкрити положення про стадіальність творчого процесу (з вибором дотримуваної позиції)
9. Розкрити поняття інсайту і його сучасне розуміння (можлива опора на концепт «ага-переживання»)
10. Схарактеризувати специфіку інкубаційної стадії творчого процесу
11. Розкрити поняття «символьної архітектури» творчості в когнітивній науці
12. Дати аналіз функціонального значення інтуїції в процесі творчості та
13. прикладів трактовки інтуїції в сучасній закордонній психології
14. Розкрити поняття обдарованості з обґрунтуванням власної позиції
15. Розкрити поняття творчих задатків і здібностей, показати їх взаємозв'язок
16. Дати інтерпретацію проблемного характеру категорій таланту, генія
17. Розкрити специфіку продуктивної уяви, її роль і місце у творчому процесі
18. Надати аналіз образу як категорії психології творчості.
19. Розкрити взаємозв'язок раціональних та ірраціональних чинників у творчому процесі (на матеріалі праці К.Юнга «Трансцендентальна функція»)
20. Розкрити психологічний зміст естетичної перцепції та естетичного ставлення до явищ об'єктивної та суб'єктивної реальності
21. Розкрити специфіку інтелектуальної творчості і критерії її ефективності
22. Надати аналіз співвідношення категорій мислення і творчості
23. Надати аналіз поняття янусіанського мислення і його зв'язку зі специфікою творчого процесу
24. Розкрити поняття латерального мислення в номінації Е. де Боно
25. Дати аналіз концепту структури інтелекту у Р.Стернберга
26. Розкрити роль і місце феноменів несвідомого в актах і процесах творчості
27. Дати критичний аналіз ідеї З.Фрейда про творчість як сублімацію, а також редукції творчості до невротичних виявів у його вченні
28. Інтерпретувати ідею ототожнення несвідомого і мови у психоаналізі Ж.Лакана і її значення у психологічному пізнанні поетичної творчості
29. Схарактеризувати образи творчих особистостей у світлі психоаналізу вогню у Г.Башляра
30. Схарактеризувати роль архетипів колективного несвідомого у міфології та поетичній творчості згідно з ученням К.Юнга
31. Схарактеризувати візіонерський і психологічний типи художньої творчості за К.Юнгом
32. Розкрити відношення особистісного начала і автономного творчого комплексу в ученні К.Юнга про особливості творчої людини

33. Схарактеризувати психо-естетичний зміст категорії нумінозного в номінації К.Юнга
34. Розкрити зміст тенденції психосемантичних інтерпретацій творів на матеріалі явищ сучасного мистецтва
35. Розкрити зміст концепції «шизо-аналізу» Ж.Дельоза та Ф.Гаттарі в світлі проблеми суб'єкта творчості
36. Дати аналіз категорії відчуження в аспекті зв'язку процесу і продукту творчості в концепції Т.Адорно
37. Розкрити специфіку прагматичних підходів у психології творчості
38. Дати аналіз теорії інвестування Р.Стернберга
39. Дати характеристику системи діагностики творчих здібностей за Р.Стернбергом
40. Розкрити засади соціально-діяльнісного підходу щодо природи творчості
41. Розкрити специфіку і зміст задачного підходу у психології творчості
42. Окреслити основні напрямки розвитку проблем творчості в українській психології
43. Дати характеристику діяльності харківської естетико-психологічної школи і її значення у розвитку вітчизняної науки
44. Дати аналіз вчинкового підходу в українській психології творчості
45. на матеріалі праці В.А. Роменця «Психологія творчості»
46. Розкрити основний зміст праці Г.С. Костюка «Здібності» і її значення в розвитку психолого-педагогічних підвалин творчості
47. Дати аналіз категорії стратегії в номінації В.О. Моляко, її системного значення в українській психології творчості
48. Розкрити зміст і принципи системи КАРУС, проведеної В.О. Моляко та його науковою школою
49. Розкрити поняття креативності
50. Навести приклади теорій і концепцій креативності
51. Розкрити головний зміст вчення Дж.Гілфорда про дивергентне мислення. Схарактеризувати методику діагностики рівня креативності за Дж.Гілфордом
52. Схарактеризувати методику діагностики рівня креативності за Е.П. Торрансом
53. Навести вікову періодизацію розвитку креативності
54. Схарактеризувати особливості дитячої творчості
55. Розкрити педагогічний смисл процесів формування творчого потенціалу особистості
56. Дати аналіз теорії розвиваючого навчання як стратегії формування творчих здібностей учнів
57. Розкрити дидактичний аспект характеристики творчого потенціалу учнів
58. Розкрити поняття арт-терапії та науково-дисциплінарні підвалини практик арт-терапії

59. Схарактеризувати спрямованість і можливості арт-терапії в професійній діяльності психолога
60. Навести напрямки психотерапії, що залучаються в арт-терапевтичні практики
61. Розкрити специфіку і можливості музичної терапії. Дати стислу характеристику діяльності Аліси Априлевої
62. Дати характеристику особливостей клінічної музичної терапії на прикладі практики роботи М.Пунканена зі змістом соматичної пам'яті пацієнтів
63. Розкрити основний зміст методики «інноваційного зцілення» М.Рорро як прикладу клінічної роботи з ПТСР у ветеранів війн
64. Схарактеризувати види арт-терапії в аспекті форм художнього досвіду

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі у формі диференційованого заліку.

Оцінка, яка відповідає рівню досягнутих дисциплінарних результатів навчання, має інтегральний характер. Вона складається з бальних оцінок за виконання модульних контрольних робіт, індивідуальних творчих завдань, активності та повноцінності роботи на семінарських заняттях, але не являє собою їх механічну суму. Диференційований залік передбачає оцінювання досягнутих спеціальних компетентностей.

Перелік питань для підготовки для диференційованого заліку:

1. Схарактеризувати культурно-історичне значення категорії творчості
2. Розкрити поняття новизни як критеріальної характеристики творчості
3. Дати аналіз напрямків дослідження творчості у психології
4. Схарактеризувати особливості мотивації творчості
5. Інтерпретувати феномен спонтанного досвіду
6. Розкрити концепт гармонізації через творчості
7. Довести інтегрально-особистісний характер творчості
8. Розкрити положення про стадіальність творчого процесу (з вибором дотримуваної позиції)
9. Розкрити поняття інсайту і його сучасне розуміння (можлива опора на концепт «ага-переживання»)
10. Схарактеризувати специфіку інкубаційної стадії творчого процесу
11. Розкрити поняття «символьної архітектури» творчості в когнітивній науці
12. Дати аналіз функціонального значення інтуїції в процесі творчості та
 - а. прикладів трактовки інтуїції в сучасній закордонній психології

13. Розкрити поняття обдарованості з обґрунтуванням власної позиції
14. Розкрити поняття творчих задатків і здібностей, показати їх взаємозв'язок
15. Дати інтерпретацію проблемного характеру категорій таланту, генія
16. Розкрити специфіку продуктивної уяви, її роль і місце у творчому процесі
17. Надати аналіз образу як категорії психології творчості.
18. Розкрити взаємозв'язок раціональних та ірраціональних чинників у творчому процесі (на матеріалі праці К.Юнга «Трансцендентальна функція»)
19. Розкрити психологічний зміст естетичної перцепції та естетичного ставлення до явищ об'єктивної та суб'єктивної реальності
20. Розкрити специфіку інтелектуальної творчості і критерії її ефективності
21. Надати аналіз співвідношення категорій мислення і творчості
22. Надати аналіз поняття янусіанського мислення і його зв'язку зі специфікою творчого процесу
23. Розкрити поняття латерального мислення в номінації Е. де Боно
24. Дати аналіз концепту структури інтелекту у Р.Стернберга
25. Розкрити роль і місце феноменів несвідомого в актах і процесах творчості
26. Дати критичний аналіз ідеї З.Фрейда про творчість як сублімацію, а також редукції творчості до невротичних виявів у його вченні
27. Інтерпретувати ідею отождолення несвідомого і мови у психоаналізі Ж.Лакана і її значення у психологічному пізнанні поетичної творчості
28. Схарактеризувати образи творчих особистостей у світлі психоаналізу вогню у Г.Башляра
29. Схарактеризувати роль архетипів колективного несвідомого у міфології та поетичній творчості згідно з ученням К.Юнга
30. Схарактеризувати візіонерський і психологічний типи художньої творчості за К.Юнгом
31. Розкрити відношення особистісного начала і автономного творчого комплексу в ученні К.Юнга про особливості творчої людини
32. Схарактеризувати психо-естетичний зміст категорії нумінозного в номінації К.Юнга
33. Розкрити зміст тенденції психосемантичних інтерпретацій творів на матеріалі явищ сучасного мистецтва
34. Розкрити зміст концепції «шизо-аналізу» Ж.Дельоза та Ф.Гаттарі в світлі проблеми суб'єкта творчості
35. Дати аналіз категорії відчуження в аспекті зв'язку процесу і продукту творчості в концепції Т.Адорно
36. Розкрити специфіку прагматичних підходів у психології творчості
37. Дати аналіз теорії інвестування Р.Стернберга

38. Дати характеристику системи діагностики творчих здібностей за Р.Стернбергом
39. Розкрити засади соціально-діяльнісного підходу щодо природи творчості
40. Розкрити специфіку і зміст задачного підходу у психології творчості
41. Окреслити основні напрямки розвитку проблем творчості в українській психології
42. Дати характеристику діяльності харківської естетико-психологічної школи і її значення у розвитку вітчизняної науки
43. Дати аналіз вчинкового підходу в українській психології творчості
44. на матеріалі праці В.А. Роменця «Психологія творчості»
45. Розкрити основний зміст праці Г.С. Костюка «Здібності» і її значення в розвитку психолого-педагогічних підвалин творчості
46. Дати аналіз категорії стратегії в номінації В.О. Моляко, її системного значення в українській психології творчості
47. Розкрити зміст і принципи системи КАРУС, проведеної В.О. Моляко та його науковою школою
48. Розкрити поняття креативності
49. Навести приклади теорій і концепцій креативності
50. Розкрити головний зміст вчення Дж.Гілфорда про дивергентне мислення. Схарактеризувати методику діагностики рівня креативності за Дж.Гілфордом
51. Схарактеризувати методику діагностики рівня креативності за Е.П. Торрансом
52. Навести вікову періодизацію розвитку креативності
53. Схарактеризувати особливості дитячої творчості
54. Розкрити педагогічний смисл процесів формування творчого потенціалу особистості
55. Дати аналіз теорії розвиваючого навчання як стратегії формування творчих здібностей учнів
56. Розкрити дидактичний аспект характеристики творчого потенціалу учнів
57. Розкрити поняття арт-терапії та науково-дисциплінарні підвалини практик арт-терапії
58. Схарактеризувати спрямованість і можливості арт-терапії в професійній діяльності психолога
59. Навести напрямки психотерапії, що залучаються в арт-терапевтичні практики
60. Розкрити специфіку і можливості музичної терапії. Дати стислу характеристику діяльності Аліси Априлевої
61. Дати характеристику особливостей клінічної музичної терапії на прикладі практики роботи М.Пунканена зі змістом соматичної пам'яті пацієнтів
62. Розкрити основний зміст методики «інноваційного зцілення»

М.Порро як прикладу клінічної роботи з ПТСР у ветеранів війн

Політика викладання навчальної дисципліни

1. У пріоритеті оцінювання високий рівень пізнавальної активності та креативності здобувача освіти, вмотивованість на досягнення спеціальних компетентностей і дисциплінарних результатів навчання, спроможність до власної аргументованої позиції, академічна коректність.

2. Від здобувачів освіти вимагається підготовленість до семінарських занять з опрацюванням літератури, якісне і своєчасне виконання завдань.

3. Особлива увага до виконавської дисципліни, академічного етикету та доброчесності. Здобувач освіти повинен прибувати на заняття без спізень, у процесі спілкування з викладачем й аудиторією виявляти культуру поведінки й повагу до іншої думки в разі дискусії. Здобувачі повинні діяти відповідно до політики НУЦЗ України щодо академічної доброчесності.

4. Використання мобільних пристроїв на заняттях допускається тільки з дозволу викладача й у цілях забезпечення цифрових технологій навчання (тестів у системі OpenTest-2, MentiMeter, демонстрації презентацій, входу за посиланням у вказані викладачем електронні документи, і т.ін).

5. Здобувач освіти має право дізнатися у викладача бальні оцінки своєї успішності й вести паралельний моніторинг накопичуваних балів. Зворотний зв'язок, надаваний здобувачами освіти викладачеві на знак підтримування комунікації, буде доцільним також у формі відгуків здобувача про якість викладання та корисність набутих знань. Викликають інтерес і враховуються побажання й пропозиції здобувачів щодо тематичного наповнення навчання, технологій і форм подачі навчального контенту.

Рекомендовані джерела інформації

Література

1. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія».
2. Освітньо-професійна програма «Робота з персоналом»
3. Рябініна О.В. Психологія творчості: Теоретичні виміри. Актуальні тенденції: навч.посібник для здобувачів вищої освіти – Х.: НУЦЗ України, 2019. - 169 с.
4. Філософія: підручник для здобувачів вищої освіти /авт. кол.; за ред. О.В. Рябініної, Л.І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 286с.
5. Антонова О.Є. До проблеми визначення сутності поняття креативності: проблеми та пошуки // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Київ-Вінниця, 2012. – Вип. 71. – С. 8-15
6. Бідюк О. Психологічний аналіз мікрообразів художнього тексту (творчість Ліни Костенко): монографія. – Луцьк : Твердиня, 2009

7. Клименко В. Психологія творчості. Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006
8. Липова Л., Морозова Л., Бондарів І. Діагностика дитячої обдарованості та психолого-педагогічні особливості обдарованих дітей // Рідна школа. – 2003. – № 5. – С. 9–11.
9. Міщиха Л. Психологія творчості. Навч. посібник. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2007.
10. Піхманець Р. Психологія художньої творчості: теоретичні та методологічні основи. – Київ: Наукова думка, 1991.
11. Роменець В.А. Психологія творчості. – Київ: Либідь, 2004.
12. Стратегії творчої діяльності: школа В.О. Моляко/[за заг. ред. В.О. Моляко]. – К.: Освіта України, 2008
13. Федій О.А. Естетотерапія. Навч. посібник. – К.: Центр Навчальної Літератури, 2012
14. Шрагіна Л.І. Технологія розвитку креативності. – К.: Шкільний світ, 2010
15. Юнг К.Г. Психологія і поезія // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів: Літопис, 1999
16. Вознесенська О. Використання арт-технологій в сімейній психотерапії // Простір арт-терапії: Зб. наук. ст. / ЦППО АПН України, ГО "Арт-терапевтична асоціація"; Редкол.: Семиченко В. А., Чуприков А. П. та ін. – К.: Міленіум, 2007. – Вип. 1. – С. 5-19.
17. Andreasen N.J.C. & Canter A. The creative writer: Psychiatric symptoms and family history. // Comprehensive Psychiatry. 1974. V. 15. P. 123-131
18. Jamison K. Touched with fire. Manic-depressive illness and the artistic temperament. New York: Simon & Schuster, 1996
19. Punkanen M. On a journey to somatic memory // Music and altered states: consciousness, transcendence, therapy and addictions. Ed. by David Aldridge & Jorg Fachner. – Jessica Kingsley Publishers. – 2006. – Chapter 11. – p. 140 – 144
20. The Nature of Creativity: Contemporary Psychological Perspectives/ Ed. By Robert J. Sternberg . – Cambridge University Press, 1988. – 448 p.
21. Старовойтов А.В. Практика динамічної арт-терапії. Режим доступу: <http://art-life.today/event/art-terapij/>
22. Федій О.А. Науково-педагогічні основи естетотерапії. Лекція. Режим доступу: <http://uchebniks.net/book/111-estetoterapiya-navchalnij-posibnik-fedij-oa/14-211-lekciya-naukovo-pedagogichni-osnovi-estetoterapiyi.html>
23. Music Therapy Helps Vets Control Symptoms of PTSD. Режим доступу: <http://www.wnyc.org/story/93503-music-helps-vets-control-symptoms-ptsd/>
24. Sternberg Robert J., Lubart Todd I. DEFYING THE CROWD: Cultivating Creativity in a Culture of Conformity. Режим доступу: <https://www.amazon.co.uk/Defying-Crowd-Cultivating-Creativity-Conformity/dp/0743236475>

Інформаційні ресурси

1. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dovi.html>
2. <http://www.alleng.ru/d/phil/phil013.htm>
3. <http://www.psylib.ukrweb.net/books/rassb01/index.htm>.
http://krotov.info/lib_sec/17_r/rea/reale00.htm

Розробник:
професор кафедри
соціальних і гуманітарних дисциплін
доктор філософських наук, професор

Олена РЯБІНІНА